קרבנות צבור קא אמרת שאני קרבנות צבור כדרבי טבי אמר רבי יאשיה *דאמר רבי טבי אמר רבי יאשיה אמר קרא °זאת עולת חדש בחדשו אמרה תורה חדש והבא לי קרבן מתרומה חדשה, הא תינח שעיר, פר מאי איכא למימר? גזירה פר אטו שעיר, ומשום גזירה ימותו, ועוד הא דרבי טבי אמר רבי יאשיה גופה מצוה היא, דאמר רב יהודה אמר שמואל *קרבנות צבור הבאין באחד בניסן מצוה להביא מן החדש ואם הביא מן הישן יצא אלא שחסר מצוה? אלא אמר רבי זירא לפי שאין הגורל קובע משנה לחברתה, ונייתי ונגריל? גזירה שמא יאמרו הגורל קובע משנה לחברתה, הא תינח שעיר, פר מאי איכא למימר? גזירה פר אטו שעיר, ומשום גזירה ימותו? אמרוה רבנן קמיה דאביי גזירה משום חטאת שמתו בעלי', הא תינח פר, שעיר מאי איכא למימר? גזירה שעיר אטו פר, ומשום גזירה ימותו? אלא גזירה משום חטאת שעברה שנתה, גזירה, היא גופה חטאת שעברה שנתה היא! הא לא קשיא, כרבי דתניא *°שנה תמימה מונה שלש מאות וששים וחמשה יום כמנין ימות החמה דברי רבי וחכ"א מונה שנים עשר חדש מיום ליום ואם

קרבנות צבור · הבאין מתרומת הלשכה קאמרת: **שאני קרבנות צבור** · מראש חדש ניסן ואילך אין באין מן הישנה: **כדרבי טבי** · במסכת ר"ה [דף ז.]: **חדש בחדשו** · לחדשי חידושין יתירי כתיבי לדרשה לומר לך יש חדש שאתה צריך לחדש הקרבנות ולהביאם מתרומה חדשה וגמר שנה שנה מניסן דכתיב ראשון הוא לכם וגו': **הא תינח שעיר** · דאתי מתרומת הלשכה: **משום פר** · ולא עיטב: **אין גורל** · של שנה זו קובע לשם שנה אחרת: **ומשום גזירה ימותו** · בתמיה דיו אם ירעה: **משום חטאת שמתו בעלים** · שמא ימות הכהן בשנה זו: **אלא גזירה משום חטאת שעברה שנתה** · שמא עד יום הכפורים הבא תעבור שנה על השעיר הזה משנולד וקיימא לן בכל שעירי חטאת שפסולין לאחר שנה דתניא בתורת כהנים גבי חטאת יחיד "תורה אחת יהיה לכם וגו'" הרי כל התורה כולה כע"ז - מה חטאת ע"ז בת שנתה אף כאן בת שנתה, כשהוא אומר "יהיה" לרבות שעירי רגלים כשהוא אומר "לכם" לרבות שעירי ע"ז "לעשה" לרבות שעיר נשיא: **ופרכינן גזירה, היא גופה חטאת שעברה שנתה**. מאי גזירה דקאמרת, הא ודאי חטאת שעברה שנתה היא לשנה הבאה: **הא לא קשיא** · משכחת לה דלא עברה שנתה כרבי דאמר אין השנה שלימה מיום הכפורים ליום הכפורים מפני שאנו מונין ללבנה ושנת החמה עודפת עליה אחד עשר יום וצריך אתה ליתן לכל שנה את עיבורה מה שנת החמה יתירה עליה: **דתניא שנה תמימה** · האמורה בבתי ערי חומה להיות חלוטה ללוקח: **רבי אומר מונה שס"ה ימים** · בין שעיברו ב"ד את השנה בין שלא עיברוה שאין לך למנות אלא לימות החמה: **וחכמים אומרים** · הכל כמו שישראל מונין י"ב חדש מיום ליום אם פשוטה היא: ואם

תורה אור

במדבר כח

ויקרא כה

ומשום גזירה ימותו · תימה דבפ' שני דמסכת קנים [מ"ג] תנן אחת לזו ושתים לזו שלש לזו וארבע לזו ה' לזו ו' לזו ז' לזו פירוש ז' נשים לזו יש קן אחת סתומה שלא פירש איזו חטאת ואיזו עולה ולזו שתי קינין ולזו שלש קינין וכו' ופרח גוזל אחד מאותו קן יחידי לשניה ולא נודע איזה הוא ומשניה פרח לשלישית ומשלישית לרביעית לחמישית לששית לשביעית וחזר פסול ופסל אחד בהליכתו ואחד בחזירתו הראשונה והשניה אין לה כלום פירוש פסול ופסל אחד בן זוגו הנשאר משום דמיד כשפרח מראשונה לשניה הרי בשניה יש בה ה' פרידין אין להקריב ממנה אלא ארבע ב' חטאות וב' עולות ופסל אותו אחר בן זוגו שנשאר בראשונה דאי מקרבי ליה לאותו שנשאר אם יעשוהו חטאת יהא נקבע בן זוגו שפרח לשניה בעולה והוה ליה עולה שנתערבה בד' פרידין סתומים ולא היה כשר להקריב ממנה אלא שתי עולות אבל חטאת אפילו אחת לא דילמא עביד להאי עולה למטה ושלש עולות למעלה לא דילמא עביד הנך ג' עולות מן אותם ד' פרידין שבשניה משל אשה אחת ומן הדין אין לעשות מהם אלא שתי עולות וכן כשפרח משניה לשלישית וכן כולם הפורח נפסל ובן זוגו הנשאר מטעם דלעיל וכן כשחזר ופרח אחד מן השביעית לששית ומן הששית לחמישית ורביעית לשלישית ושניה לראשונה פסול ופסל להכי הראשונה והשניה אין להן כלום השלישית יש לה אחת הרביעית שתים החמישית שלש וכו' והשתא תימה כיון דפסל בן זוגו הנשאר בראשונה מיד בפריחה ראשונה כשפרח מראשונה לשניה אם כן כשחזר ופרח אחד מהן משביעית לששית לחמישית לרביעית לשלישית לשניה לראשונה אמאי פסול כל שבשניה יקריבו ממנה שני פרידין כי מיד כשפרח בראשונה משניה לשלישית פסול גוזל הפורח ופסל בן זוגו הנשאר בשניה ואין כשר בשניה אלא זוג אחד חטאת ועולה כשחזר נמי משניה לראשונה אמאי מיפסל בן זוגו הנשאר אי משום דאי מקריב ליה חטאת יהא נקבע הפורח לראשונה לעולה ואי עולה יהא נקבע הפורח לחטאת ומה בכך והלא בלאו הכי הראשונה אין לה כלום ומה בכך אם יהא נקבע בן זוגו בחטאת או בעולה ולא יוכשר להקריב מן הראשונה אלא חטאת אחת אם יהא נקבע גוזל שפרח לתוכה בחטאת או עולה אחת אם יהא נקבע גוזל הפורח לתוכה בעולה וכן קשה השלישית אמאי אין לה [אלא] אחת והרביעית שתים והחמישית ג' והששית ד' והשביעית ו' משום דכל חדא מפסדת קן אחד בהליכה ואחד בחזרה ואמאי כיון דשניה אין לה כלום א"כ השלישית לא תפסיד בחזרה כלום ויהיה לה שתי קינין כשירות בה וכן בסיפא דקתני חזר עוד ופרח וחזר ופרח השלישית והרביעית אין לה כלום החמישית יש לה אחת ואמאי הרביעית יהא לה אחת כיון דשלישית אין לה כלום וכיון דאמרי' רביעית אין לה כלום החמישית יהא לה שתים וכן בסיפא דחזר עוד ופרח וחזר ופרח דקתני החמישית והששית אין להם כלום השביעית יש לה אחת יש להקשות כי האי גוונא וי"ל משום גזירה דגזרינן הני דפרח לבין שאין קריבות דמן הדין לא היה להם להפסיד אטו פרח לבין הקריבות והקשה רבינו יעקב מאורלייני"ש דמשום גזירה ימותו כדפריך בשמעתא ותירץ דדוקא בבהמה דאית לה תקנתא ברעייה פריך הכי דהוה לן למיעבד תקנתא ברעייה אבל בעופות דלית להו תקנתא ברעייה שאין פדיון לעופות ליכא למיפרך הכי והקשה ר"י הא בבהמה נמי אמרינן ימותו משום גזירה בפ' התערובת (זבחים עג:) דאמר כל הזבחים שנתערב בהן שור הנסקל אפילו אחד בריבוא ימותו כולן ופריך ונכבשינהו דניידו ונימא כל דפריש מרובא פריש ומשני גזירה שמא יקח מן הקבוע ואור"י דהכא פריך הכי דדוקא משום גזירה פר אטו שעיר דשעיר גופיה איטו אלא למצוה בעלמא מתרומה חדשה ימותו ולקמן נמי פריך משום גזירה פר אטו שעיר דשעיר גופיה גזירה שמא יאמרו הגורל קובע משנה לחבירתה ימותו אי נמי נראה לי דפריך ומשום גזירה כו פר אטו שעיר דלא דמי כולי האי להדדי דהאי פר והאי שעיר האי קרבן יחיד והאי קרבן צבור ימותו אבל עופות בעופות דדמי להדדי בכל מילי מיחלף וגזרינן שפיר מיתה: **גזירה** משום חטאת שמתו בעליה · דילמא מיית אחד מן הכהנים *דאפילו את"ל דמקפיא מכפרי ראוי לגזור בפר כשמת אחד מן הכהנים משום חטאת שמתו בעליה אבל מה שפרש"י דילמא מיית כהן גדול לא נהירא לי דזה דבר הנראה לעינים ואפשר לעמוד עליו אי מיית או לא אבל משום חד מכל הכהנים איכא למיחש שפיר דאי אפשר לידע שפיר אי מיית חד מינייהו או לא:

משום חטאת שעברה שנתה כו' עד תינח שעיר פר מאי איכא למימר · תימה לי מאי פריך הא בפר נמי דדינו הוא להיות בן שלש שנים ותו לא אי עברו שנותיו פסול ותו לא חזי להקרבה כדתנן בפ"ק דמסכת פרה [מ"ג] ר' יוסי הגלילי אומר פרים בני שתים וחכמים אומרים אף בני שלש רבי מאיר אומר אף בני ארבע וחמש אלא שאין מביאין זקנים מפני הכבוד אלמא דלרבנן טפי משלש לא ויש לומר נהי דפסול להקרבה לא הוה לן למימר ימותו דשמא לא גמירי הלכתא דחטאת שעברה שנתה אלא בחטאת שהיא כשבה או שעירה או שעיר דהוו בני שנה ובהכי שייך למיגזר משום עברה שנתה דהלכתא גמירי לה דלמיתה אזלא אבל בפרים דהוו בני שלשה לא גמירי הלכתא דימותו כשעברו שלש שנים ולהכי לא שייך למיגזר בהו והוה לן למימר ירעה אי נמי הכא פריך אליבא דרבי מאיר דמדקא דחקת לשטויי גזירה משום עברה שנתה והוית מצי לשטויי בלא גזירה לרבנן דרבי הויא חטאת שעברה שנתה ממש אלא כדי לאוקמי כסולי עלמא אפילו כרבי משנית הכי אם כן לרבי מאיר דאמר בפר אף בני ארבע וחמש והוא הדין טפי מאי מהדרת:

אין

עין משפט נר מצוה

כא א מיי' פ"ד מהל' שקלים הלכה יא:

כב ב מיי' פרק י"ב מהלכות שגגות הלכה ח:

◆

רבינו חננאל

דשנה זו קריבות בשנה הבאה. אמאי תני ר' יהודה בפר ושעיר של יוה"כ שאבדו והפריש אחרים תחתיהן כולן ימותו נישהינהו ונקרבינהו לשנה הבאה ושנינן שאני קרבנות צבור דבעינן לאיתויינהו מתרומה חדשה וכדר' טבי. ואמרינן התינח שעיר שהוא בא משל צבור וצריך מתרומה חדשה הפר שאינו לא משל צבור ולא *) קרבן שהרי כ"ג מביאו מממונו. ודחינן גזירה פר אטו שעיר. כלומר מי שיראה כי משהין הפר להקריבו לשנה הבאה ישהה הוא גם השעיר ואמרינן ואי משהי ליה לשעיר מה בכך. הא דר' טבי משום מצוה היא. ואמרינן אם הביא מן הישן יצא אלא שחיסר מצוה ופריק רב זירא שמא יאמרו הגורל קובע משנה לחברתה. התינח שעיר שצריך גורל. פר מאי איכא למימר גזירה פר אטו שעיר ומשום גזירה ימותו כו'. שעיר בן שנה הוא כשר. ואם תגיעהו מיוה"כ זה ליוה"כ אחר אי אפשר שיהא ביום הכפורים זה **) פחות מבן ה' ימים ליוה"כ אחר עברה שנתו. ודחי הכי ר' יהודה [כרבי] ס"ל דתני בענין ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה ר' אומר מונה שס"ה ימים כמנין ימות החמה

*) נראה דצ"ל ולא קרב מתרומת הלשכה שהרי כה"ג מביאו מממונו.
**) נראה דצ"ל לא פחות מח' ימים.

◆

תוספות ישנים

ביטול דמדאורייתא לא בטילי ברוב אלא משום דשרי כהו רחמנא אפילו חד בחד ותרי בתרי ואתי נמי שפיר דפליק קרב ראשו של אחד מהם אע"ג דמגזירת הכתוב מותר בכל ענין דדוקא משום קרב ראשו של אחד מהם מוקמינן ליה אדאורייתא אבל אי אפשר לומר כן אלא יהא שייך ביטול באיסורי בעלי מומין [מן התורה] דמאיזה טעם לא יתבטלו אי משום דעולין אין מבטלין זה את זה הא בעלי מומין נמי עולין ניהו ועוד שאפילו עולין נראה שמבטלין זה את זה מן התורה לרבנן בדבר שאינו מתערב ואינו נבלל כמו סולת וכיוצא בהן נראה שאין רבי יהודה ורבנן מבטלין ודוקא כאותו ענין שאין מבטלין זה את זה לרבי יהודה כן הוא גם לרבנן ועוד כי אין [לומר דלא] שייך ביטול ברוב באיסורי בעלי מומין לפי דבעי לאוקמי הא דאמר התם ר' אליעזר בברייתא נתערבו בבעלי מומין יקרבו דוקא בדוקין שבעין שכן קריבין קמא שאם עלו לא ירדו ולא נהירא הכי לטעמא דע"י תערובת ירצו א"כ בדוקין שבעין אמאי מהני כאן תערובת להעלותן לכתחילה אם אין ביטול ברוב מועיל מידו בהא איכא למימר דקסבר תלמודא כי בעו לאוקמי בדוקין שבעין דמיירי דוקא בקרב ראשו של אחד והוה ליה ככוי ספיקא והרי לרבי אליעזר בהכי בלא ביטול אי נמי שפיר הוה מצי לאוקמי הכי אבל אין הדבר עומד כן. לשון רבי: **באברי** בעלי מומין. ואע"ג דאברי בעלי מומין מועטין א) קאמר שפיר מתערבו כו' באברי בעלי מומין דהי סיכי דמשכי התם כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות הכי נמי מיפרשא כל המשנה דהתם ובאברי בעל מום אחד מיירי דאם לא כן כי קרב ראשו של אחד מאי מהני כיון שיש שם והאי עדיין מן הראשים האסורים ובעלי מומין דעלמא קאמר והא דלא בטיל ברובא מפרש שם בריש התערובת דהנה דליסרא קליעות היא דאמר כל דבר שבמנין לא בטיל. מ"ר: **דבעידנא** דאיתחזי קמייתא לא איתחזי בתרייתא. אבל כאן אין השעיר כמתחלתו ראוי להגרלה עד שמת מתן דמים או עד שעת וידוי אם כן איטו ראוי לשלם להגרלה עד שיביא שנים אחרים או [ירא] שניהם יחד ורב קאמר ליה בכל ענין דשני שבזוג ראשון יקרב: (שייך לדף ס"ד ע"א) **אלא** לרב דאמר בעלי חיים אין נדחין אמאי ימות המשתלח דנימא דחטאה נבור מתה לרבי יהודה ולא רועה כיון שאין צריכין לו מכ"מ הראשון למה ימות השני הוה ליה למימר ואיהו מיירי בראשון שאבד מדלא קתני יביא שנים ויגריל כו' והשני ימות: **אליבא** דרבי יהודה לא קאמינא. דאיהו והאי אית ליה בעלי חיים נדחין ותימה דבפסחים בסוף פרק אלו דברים דחיק תלמודא אליבא דרב לאוקמי הדא ברייתא כרבי אליעזר או כיוסף בן חוני ולא בעי למימר דסבירא ליה כרבי יהודה דבעלי חיים נדחין משום דרב סבירא ליה כהא דאין נדחין ומאי קושיא אי מוקי לה [כר'] כר' יהודה, דהכא דאית ליה בעלי חיים נדחין דהכי נמי מוקי לה כהא כר' אליעזר או כיוסף בן חוני וי"ל דבעי לייתבה אליבא דרב דסבירא ליה ב) כהם כרבנן דרבי יהודה אבל לא אתכתן ג) דפליג על הגאי דהכם. מ"ר: **אלא** לר' יוחנן כמאי פליגי ד) אמר רבה הא אמרינן דיקא כו'. אבל קשיא דמאי ועוד איטו חושבנא ולקמן כי מותיב לה בלישנא אחרינא פריך אלא לר' יוחנן מאי ועוד קשיא: **בשלמא** רבי יוחנן כדרבי יהודה, דאמר בכל מודים שאם נתכפר בשאינה אבודה אבודה מתה. והכא נמי כולהו והראשונה דהויה מלהקריב כשניה מתה הראשונה ולרבי יהודה נמי אי חטאת מיהו לא דמיא לגמרי לדרבי אבל דאיהו קאמר גבי אבודה שאם נתכפר בשאינה אבודה אבודה מתה אבל מתחילה יכול שלא להתכפר בהאי שירצה שאין אבודה דחויה כל כך שלא יוכל להתכפר בה מתחילה אבל כשמת כאחד נשאר השני בלא זוג נדחה לגמרי ולכך יכול לומר תמות לפי שנדחית לגמרי ומה שאין כאבודה נדחית למאן דאמר בעלי חיים נדחין לפי שלא נדחית משלם. אלא הלכתא גמירי לה דמתה כיון שנתכפר בשאינה אבודה (ע"כ שייך לדף ס"ד ע"ב):

(דף סב ע"א) ואע"ג אושעיא כו'. ואע"ג דבפסחים (דף נו:) איכא פלוגתא כדרבי אושעיא ע"מ ניחא ליה לייתב מילתא דרבי אושעיא אליבא דרב: **הפריש** שני חטאות לאחריות כו'. הקשה ריב"א טפי הוה ליה למיתני והלא איש יכול להפריש שתי חטאות זו אחר זו [illegible]

א) [illegible] כל"ל: ב) כ"ל הכלה: ג) כ"ל דפליגי: ד) ואמר רבה כל"ל:

מסורת הש"ס

ר"ה ז. ע"ש מגילה כט:

ר"ה ז

ר"ה ח: ערכין לא.

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה גזירה. דאפי' את"ל דמקפי' מכמא דאי מקינא' ניחא וקי"ל סא כהן אחד שמת סרי רק מתו מקצת בעליה גם ע"ש דלא"א לידע. קי"ל סא כשמת ספרכה מדינה לא חיישי' לכך דשמא מת לא חיישינן וכדסרכינן לעיל דף סס גבי קיני שפרות: